

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

36. De excommunicationibus reseruatibus in Cleme[n]tinis, & in
extrauagantibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

cidendi dant licentiam, sed etiam capiendi aliquem prædictorum.

Tertio, qui etiam dant licentiam grauandi aliquem prædictorum, vel in personis, vel in bonis suis, vel suorum.

Quarto, excommunicantur etiam, qui tali licentia vtuntur.

Et tandem quinto, qui etiam sine licentia, sed ex se aliquid prædictorum faciunt.

Aduerte tamen vnā limitationem: qui enim in bonis nocuerunt illa occasione, & intuitu, non statim sunt excommunicati, nisi intra octo dies restituant, & satisfaciant omnia; si enim id præstant, non contrahunt censuram. Similiter qui dederunt licentiam, si in re integra reuocarunt, non contrahunt: alias ipso iure excommunicati sunt.

De excommunicationibus reseruatīs in Clementinis, & in Extrauagantibus.

CAPVT XXXVI.

Prima excommunicatio habetur in Clem. 1. de hære. §. verum. 2. Inquisitores, & in officium inquisitionis ab Inquisitoribus, vel Episcopis substituti, qui odij, gratiæ, seu amoris, lucri, commodiue alicuius temporalis obtentu contra iustitiam, & conscientiam suam omittunt contra quemquam procedere, vbi procedendum est, aut alicui imponunt hæresis prauitatem, aut propterea eum ab eius officio impediunt, & super hoc quoquomodo eum vexant, sunt ipso iure excommunicati, nec ab alio, quam a Papa absoluendi, nisi in mortis articulo; nec tunc, nisi præmissa satisfactione, si fieri poterit: & si Episcopi fuerint aliquid prædictorum facientes, vel Episcopi superiores, non contrahunt excommunicationem, sed suspensionem ab officio per triennium.

Aduerte tria necessaria simul ad contrahendam hanc excommunicationem; Vt contra iustitiam faciant; Et, vt etiam scienter, seu contra propriam conscientiam, intelligendo contra conscientiam; Et vt aliquo fine ex præscriptis in textu. Vno horum deficiente, non contrahitur censura, vt notat ibi Glos. ver. obtentu.

Secunda excommunicatio habetur in Clem. religiosi. in prin. de priuileg. vbi Religiosi contra Papalem excommunicatio-

H nem,

nem, qui clericis, aut laicis sacramentum unctionis ex eterna vel Eucharistia ministrant, vel matrimonia eorum solemnizant, non habita prius parochialis presbyteri licentia specialibus; & hoc procedit etiam, si administratio fieret in articulo mortis secundum Card. in d. Clem. qu. 1. etiam in defectu parochi, ut notat Siluest. verb. excommunicatio. 7. ca. 14. Excommunicantur etiam, qui excommunicatos à canone, præterquam in casibus in iure expressis, vel per priuilegia Sedis Apostolicæ concessis: vel à sententijs per statuta provincialia, aut synodalia promulgatis; vel à culpa, & pœna quemquam absolui præsumunt. Ista intellige remotis priuilegijs. Et nota ex Clem. ver. à canone. non extendi hoc ad eos, qui absolui præsumunt excommunicatos ab homine: sed à iure, seu canone tantum nec ad eos, qui ministrant dicta sacramenta parochiano, cum se habere licentiam à presbytero parochiali. Glossa in Clem. verb. habita.

Tertia excommunicatio habetur in Clem. si quis suadet. de pœnis. vbi percussores Episcoporum cum alijs generibus personarum excommunicantur, tamen in Bulla Cœnæ hanc Clementinam explicauimus.

Quarta habetur in Clem. cupientes. de pœnis, vbi eandem excommunicationem contrahunt Religiosi, vel clerici, qui inducunt aliquem ad iurandum, vel vouendum, vel promittendum, vt sepulturam apud eorum Ecclesias eligant, vel immutandam non immutent. Vbi nota, ad hanc contrahendam debere esse Religiosos, vel clericos seculares. Rursus, debere inducere ad vouendum, iurandum, vel promittendum; simpliciter enim inducere, vt eligat, non satis est. Rursus, vt inducant ad sepulturam eligendam, vel non immutandam apud eorum Ecclesias: nam si vnius Ecclesiæ inducat aliquem ad vouendum eligere sepulturam alterius Ecclesiæ, non præterea contrahit excommunicationem hanc, sicut nec is, qui nec Religiosus, nec clericus est, quamuis inducat ad vouendum, iurandum, vel promittendum.

Quinta excommunicatio habetur Clem. grauis. de sent. excomm. vbi eandem excommunicationem contrahunt domini temporales, & quicumque, qui quomodolibet cogunt aliquem in loco interdicto celebrare diuina. Similiter qui per præcones faciunt populum ad illa audienda conuocari. Et qui similiter nunc hos nunc illos ad audientiam eandem conducunt. Et qui prohibent, ne publicè excommunicati, vt

inter

interdicti super hoc per illos, qui Missas celebrant, moniti ab Ecclesijs exeant. Similiter etiam ipsi nominatim moniti, cum sint excommunicati non exeuntes, contrahunt hanc excommunicationem Papalem.

Sexta habetur in extrauag. & si Dominici gregis. de pœnitentiâ. & remissio. & est Xysti IV. Excommunicantur omnes illi, qui prætextu Confessionaliũ, vel gratiarum concessarum ab ipsomet Xysto præsumunt absoluere Simoniacos, mutilatores, vel occisores existentium in sacris, violatores Ecclesiasticæ libertatis, & demum a casibus reseruatõs in Cœna. Similiter excommunicantur, qui prætextu eodem dispensant in vobis castitatis, Religionis, Hierusalem, Sancti Iacobi, & Sancti Petri Romæ, nisi in prædictis gratijs fiat horum expressa mentio, & derogatio huius extrauagantis. Aduerte non excommunicari hic eos, qui prædicta faciunt, etiam si male faciant, nisi id faciant prætextu dictorum Confessionaliũ, &c.

Septima habetur in extrauag. detestandæ, de sepulturis. Excommunicantur illi, qui cadauera hominum exenterant, incidunt in frustra, elixant, carnes ab ossibus separant, & excutiunt, vt prædicta ossa in sepulturam distantem transferant.

Aduerte primò, non habere locum hoc, quando fit in terris Infidelium, vt ossa in terras fidelium transportentur, ita habetur in eadem extrauag.

Secundò, aduerte ex Siluest. excommuni. 7. §. 79. non habere locum in his, qui ista faciunt in corporibus viuis, nisi in cadaueribus, nec etiam quando id fit in odium, seu vindictam, vel in superstitionem, vel ratione anathomiae; debet enim fieri ad transportandum cadauer in sepulturam remotam.

Aduerte tertio, ex Caie. v. excommuni. c. 70. non habere locum, quando exenterantur corpora Nobilium, & Principum, quia id fit, vt conseruentur corpora, non vt transportentur, quamuis possumus dicere, in hac extrauaganti. excommunicari non eos, qui solum exenterant, sed qui sciunt etiam, & elixant, vt carnes cito ab ossibus separentur.

Octaua habetur in extrauag. sane. de simonia, vbi excommunicantur, tam dantes, quam accipientes ex pacto pecunias, epulas, iocalia, &c. pro ingressu Monasterij, nisi id sponte detur; & hoc tam in Monasterijs virorum, quam foeminarum.

Aduerte ex Caiet. verb. excommuni. cap. 73. id non habet locum, quando Monasterium est pauper, & accipitur in sustentationem ipsius Monialis. ita etiam habet Gloss. cap. non factus de simonia. quamuis Gloss. cap. quoniam. de simonia. id non probet, & videtur conforme ipsi capiti: tamen Anton. 3. p. 24. cap. 67. & Silu. excommuni. 7. §. 81. referunt, Martinū Quartum declarasse vniuersaliter, non habere locum hanc extrauagantem in pacifcentibus super dotibus Monialium.

Nona habetur in extrauag. cum detestabile. de simonia. est Pauli II. Excommunicantur tria genera personarum. Moniaci in ordine, vel beneficio, intermedii, & procuratores simoniae, scientes praedictorum aliquem, & non quanto ea manifestantes Papae, vel Camerario, vel Locum tenenti.

Aduerte quantum ad non reuelantes, non esse in usu hanc extrauagantem, vt habet Tabien. v. simonia. num. 75. & An. ver. simonia. §. 57. & Silu. v. simonia. §. 19. Qui autem simoniaci contrahunt hanc excommunicationem, an mentales, tales, & conuentionales, dicemus, cum de simonia tractatus occurrerit.

Decima habetur in extrauag. viam ambitiose. de regula. ubi omnes fratres cuiuscumque ordinis medicantium transferres ad aliam Religionem, excepta Carthusianorum, sine licentia Sedis Apostolicae, excommunicantur ipso iure; similes etiam ipsi recipientes tales.

Vndecima habetur in extrauag. graue nimis. de relig. & v. nera. Sanct. Xysti. IV. & approbatur in Concilio Triden. sess. in fin. Excommunicantur illi, qui affirmant peccare mortaliter, vel esse Haereticos eos, qui defendunt Beatissimam Deam Matrem esse conceptam sine originali; & qui affirmant peccare eos, qui obseruant festum Conceptionis, & qui adhaerent concionibus. Similiter etiam in contrariam partem excommunicantur illi, qui affirmant peccare mortaliter, vel esse Haereticos eos, qui tenent contrarium, puta esse conceptam cum originali; neutra enim pars haecenus definita est; de fide verumque potest teneri absque mortali peccato, quamuis certius multo sit, & verius, esse sine vlla macula conceptam, & ita nos credimus.